

سروش

سر ۱۳۳۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفته لاق مجموعة اسلاميه در
اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب و مدير مسئول : ع . اشرف اديب

جلد ۱-۸

۲۴ مایس ۱۳۲۸

پنجشنبه

۲۰ جاذی الاخر ۱۳۳۰

عدد ۱۴-۱۹۶

و (لما جاء موسى لميقاتنا وكلمه ربه قال رب انى انظر اليك) آيت جليله لرى دلالات ايتكمده در .

« انوار التنزيل » ده مروى اولدينى اوزره جناب موسى به خطاب الهمى وقوع بولنججه متكلمك كيم اولديغنى صورمش (وانى انار بك) جواب جيبانى المش ايدى . فقط كلام مسموعك غير رحمانى اولمق احتمالى وارد خاطر مباركلى اولمقله تدقيق حاله لزوم كوره ركدر عقب فرق ايتدى كه كلام شريف مذكور كلات سائر كه جهت واحده دن كله يور ويا لكز قولاقله ايشيدلمه يور . بلكه جميع جهاتدن كله ركبتون حواسله ايشيديلمه يور . ايشته بو خارقه ايله آكلادى و يقيناً بيلدى كه شرفياب سماعى اولديغنى كلام جليل رحمان بى عدل حضرت تيرينك كلام سبجانيسيدر ، احتمال ديكر قطعياً منسلبدر .

بيضاوى مرحوم روايت مذكوره بى درج ايتدكدن صوكرا بروجه آتى تدقيق مقام ايدى يور : روايت واقعه شهادت ايدى يور كه حضرت كلیم اوائنده عالم بشریت مافوقه ارتقا ايله كلام ربانى بى بلا واسطه تلقى روحانى صورتيله تاقى ايتمش ، كلام جليل بوتون وجودينه تمثیل ايله حس مشترك دينلن قوه ادراكه سنه انتقال واوراده انتقاش ايتمش در . بوندن طولاي سماع واقع بر جهته ويا لكز قوه سامعه به اختصاص ايتمه مشدر اه . والله اعلم .

سكزجى مرتبه — مشاهده سبجانيه انساننده تكليم الهى شرفسنوحى ايله اولان وحى ساميدر . بو قسمك ليله معراجده سيد المرسلين افنديم حضرت تيرينه عنايت بيورلدیغه اكثر علمای حديث قائل اوليورلر . مسئله خلافيه اولوب محلنده تحقيق اولمشدر .

بيضاوى (رحمه اه) ديور كه : كلام سبجاني حد ذاتنده تموجات متعاقبيه متوقف حروف مبانيدن متركب بولمادىغنى جهته ايشيدلمسى تدريج صورتيله اولاماز . بلكه خرق عاده طريقيله آتى اوليور ، بناء عليه كلام خفى عد اولنه رق (وحى) مفهوم كليسنده داخل قلينور ، « وما كان لبشر ان يكلمه الله الا وحياً او من وراء حجاب » نظم شريفنك حاوى اولديغنى اقسام وحيده مندرج بولنيور .

مفسر مشار اليك بو توجيى كلام ذاتى سبجانيك طوغرودن طوغرويه امكان مسموعيته ذاهب اولان علمای اشعريه مذهبه موافقدر . اما علمای ماتريديه نزدنده مسموع اولان نفس صفت كلام اوليوب بلكه اونك تعلق ايله حادث اولان الفاظ مخصوصه در . بو مذهبه كوره كلام مسموعه (وحى) اطلاق ايدلمسى سماع واقعك انبيا ايله ملائكه به اختصاصى اعتباريله در ، ديه توجيه اولنور . [قرآن كريمده ابليس وسائر حقنده مذكور اولان مخاطبات الهيه ملائكه واسطه سيله وقوع بولمشدر . بالذات دكلدر]

توضيح — كلام ذاتى الهى نك امكان مسموعيتى مذهب اشعريه تخصيصم قول مشهوره كوره در . شيخ كمال ابن الهمام عليه الرحمه (مسيره) نام تأليف كننده ماتريديه غندنده صوتدن عارى بولنان كلام ذاتينك سماعى محال اولديغنى تصريح وسمع تعبيرى ادراك اصواته موضوع

بوني ايشيدن مشهور احنف « والله شو منبره بوقدر بليغ بر خطيب عبقديغنى كوردم . » ديمش .

عجبا مسلمانلرى بر برينه باغلايان رابطه نه درجه لرده محكم اولمليدركه ، دشمنلرينه قارشى بنیان مرصوص دينه جك قدر متين صفا وجوده كتيره بيلسينلر ؟ شووقه تاريخيه ايشته اورابطه بى بزه كوستريور :

حذيفة العدوى ديور كه :

« يرموك وقعه سى كوني كيمي ذى روح ياتان ، كيمي بى روح سريان اجساد مسلمين آره سنده عموجه مك اوغانى آريوردم . يانده آزيحق صو واردى . شايد هنوز اولمه مشسه هم بر ايكي يودوم ايجيريرم ، همده يوزيغى كوزيغى سيلرم ديوردم . نهايت كنديسنى بايغين بر حالده بولدم . « صو ايسترميسك ؟ » ديدم . كوزلريله « اوت » جوانى وىردى . لكن بو صيره ده اوت طرفدن بر ايكيلى ايشيديلدى . عمجه زاده صوي اوكا كوتورمه مى اشارت ايتدى . كيتدم باقدم كه هشام بن العاص ايتمش . تام آغزينه بر ايكي يودوم صو ويره جكم آنده براز آرقه دن بر ايكيلى ده ها ديولدى . بو سفرد هاشم صوي ايجمكدن امتناع ايدرك ، كوزلريله اوكا كوتور ديدى . بن اوصوك نفسك كلديكى يره كيتدم ، لكن بيجاره بى اولمش بولدم . همان قوشه رق هشامك ياننه كلد ، باقدم كه اولمش ؛ عمجه زاده مه قوشدم . اوده اولمش . »

محمد عاكف

مدافعات دينيه

حق و حقيقت

دوقتور دوزينك اسلاميت علمينده كى اسناداته فارشى

۸

وحى ربانيك مراتب عديده سى وارد

آلتنجى مرتبه — ملاء اعلا ده صلوات خمس وديكر فرائض مهمه به عائد جناب جبريلك ديكر بر صورت ملكيه ده كورونه رك توسط ايلديكى وحيدر . چونكه ملك مشاراليه ملائكه سائر كه ناصل كه صورت بشريه ده ظهور اقتداريغى حائر اوليورسه ديكر بر ملك صورتنده ظاهر اولمغه ده مقتدر در . كندى صورتنده ظهورى يالكز ايكي دفعه به منحصر در .

يكنجى مرتبه — مشاهده واقع اوليه رق بلا واسطه كلام سبجاني بى ايشتمك طريقيله اولان وحيد . حضرت موسايه « طوى » و « طور » ده وقوع بولان مكالمه ربانيه بوجه دندر . خصوص مذكوره (فلما اتاها نودى يا موسى انا ربك فاخلع نعليك انك بالواد المقدس طوى)

نوع ثانی - شجره مبارکه کبی بعض اجسامه قائم الفاظ مسموعه ایجاد می واسطه سیله اولان مکالمه سبجانیه در. حضرت موسایک (طوی) نامی ویریلان وادی مقدسه مظهر قلندی مکه بونوع در. [ایشته ابوالبقا مرحومده بومسئلهده ماتریدیه مذهبی اختیار ایدیور.]

نوع ثالث - بر ملک ارسالیله وقوعه کن تبلیغ سبجانیدر که انبیای عظامک اغلب احوالی بوندن عبارتندی. ملائکه کرامک مظهر اولدقلمی مکالمات ربانیه هب نوع اولدندر. مکالمه نیک نوع اولنه موحا الیهک غیریسی مطلع اوله ماز، حین وقوعده اشتراک ایده من. اما نوع ثانیه اختصاص یوقدر، دیگر کیمسه لده اشتراک ایده بیلیر. فصل که (واختار موسی قومه سبعین رجلا لمیقاتنا) نظم جلیلنده مذکور میقات موسویده حضرت موسایه مرافقت ایدن سبعین مختارین ده سماع کلام الهیده اشتراک ایتشلردی. حتی خصوص مذکوردن جرأت آلهرق، (ارنا الله جهرة) دیهرک جهاراً رؤیت الهیه طلبنده بولندیلردی. نوع ثالثده ملک وحیک نبی موحا الیه مشارک بولمسی امر ضروریدر. اه.

مناسرتلی اسماعیل حق

اسلامیت حقنده

مه که لک مقاله سی مناسبتیه

— ۳ —

بونستوریلرک کیملر اولدیغنی ده اکلایلم، چونکه بوصورتله هم قارئین کرامزده نستوریلر حقنده حصولی طیبی اولان مراقی ازاله ایتیش اولورز، هم ده مناظریمزک کافه دلائلی اورتیه قویارق اونکده سربستی مدافعه سنی تأمین ایتیش بولونورز. زیرا خصمک سوزلرینک بعضیلرینی، مسئلهیه تعاقی اولدیغنی حالده، ذکر و بیان ایتهمک، حقمنزلق اولغله برابر، کتم حقیقت دیمکدر، که اظهار حق و حقیقتدن عبارت اولان بزم مقصددیمزله بو حال قابل توفیق دکدر. هرشیئی بلانقصان، علیهمزده اولمه، آیان ایتک وظیفه حق شناسیدر؛ کتم حقیقتده عکس تأثیر حصولی ده طیبی اولغله، بوکبی ملاحظات بزی نستوریلر حقنده براز فضلهجه معلومات ویرمک مجبوریتده بولوندوردی.

نستوری مذهبنک ظهوری: «نستوریلرکک موجد وهؤسمی ۴۲۷ تاریخ میلادیسنده امپراطور قسطنطین طرفندن استانبول بطریقیکنه دعوت اولونان انطاکیه دسپوطی نستوریوس در. قسطنطین خرسقیانانی قبول ایشدیکی زمان پت پرستلکده مزوج برحاله خرسقیانلقده قالدی. هرمل دسپوطلرینکده خرسقیانانی قبول ایدن اهالی محلیه یی اسکی دینلری اولان پت پرستلکدن منع ایتهمک منفعتلرینه موافق کلیوردی. اولکی تعبد ایتدکاری پتلیک یرینه شیمدی اب، ابن، هریمک صورتلری وضع اولونمش ایدی.

بوعصرک کنیسا حتی سیاسی تاریخی اوج بیوک بلده مرکزیه نیک

اولوب صوت قیلندن اولیان شیرله رؤیت وسائر نوع ادراکات تعلق ایده بیلیر دیه ترجیح ایتشدرد. [تفتازانی ده: ابومنصور حضرت تلیرینک مختاری بودر، دییور.]

لکن شارح فاضل دییورکه: لون وکیفیتدن منز اولان ذات باری تعالانک رؤیتی خرق عاده طریقله واقع اولهجنی کبی قول تحقیقه کوره طریق مذکور ایله صوت وحر فدن عاری کلام باری ده مسموع اوله بیلیر. (سمع) قوه سامعه ایله حصول بولان ادراکدن عبارتدر. ادراک مذکور بقدره الله صوتک غیریسنده تعلق ایده بیلیر. بنابرین ماتریدیه ایله اشاعره بیننده اختلاف امکانده اولیوب وقوع سماعده جاریدر. دیمک ایتسوز که حضرت موسی ع. م بالاتفاق کلیم الله در، دفعاتله کلام سبجانی یی ایشتمش اولدقلمی قرآن کریمده مصر حدر. فقط عجباً بالذات، بطریق العاده کلام ذاتی الهی یی می، یوقسه صفت کلامک تعلق ایله وجود بولان الفاظ شریفه یی می ایشتمشله؟ ایشته اهل سنت فرقه لری آراسنده جای اختلاف بونقطه در. ائمه اشاعره شق اوله قائل اولیورلر که بیضاوی مرحومده - آنفاً بیان اولندیغنی اوزره - کندیسنک سالک بولندیغنی بومذهبه بنای کلام ایله توجیه مرام ایتشلردر. معراج کیجه سنده جناب رسالتینده حقنده وقوعنه قائل اولدیغمز کلام سبجانی ده عنایت الهیه ایله بویلهجه ایشیدلمش اوله بیلیر.

ماتریدیه: خایر! جناب حق دنیا کوزیله کورن اولمادیغنی کبی کلام ذاتی سبجانیسنی ایشیدنده یوقدر، حضرت موسایک خطاب الهی یی حاوی اولان الفاظ وکلمات قدسیه یی بلاواسطه تاقی ایتیش اولمسی (کلیم الله) تسمیه بیورلمسند کانیدر، دییورلر.

کلیات ابی البقاده کی بیان آتی مبختمزی تنویر یاریم ایده. جکندن - بعض توضیحات علاوه سیله - شورایه درج اولنیور: (وما کان ابشر ان یکنمه الله الا وحیاً اومن وراء حجاب اویرسل رسولا) نظم جلیلی نوع بشر حقنده تکلیم الهی اطلاق اولنه بیان احوالی اوج صورته حصر ایدیور:

نوع اول - بلاواسطه واقع اولاندر، بومکالمه موحا الیهک، کندیسنه خطاب اولنان ذات شریفک کلام ذاتی قدیمدن ادراکنه مشیت ربانیه تعلق ایدن مقداری ادراک ایتسندن عبارتدر. اودات بو ادراکک حقیقتی قلب پاکنده علم ضروری حاصل اولسنه بناء جزم وتیقن ایدر. بونوعده نه مانع، نه ده الفاظ توسط ایتدیکندن اصلاً واسطه تبلیغ بولنمایور. علمادن بر جماعتک رأینه کوره لیلله معراجده کی حالت محمدیه بوقیلدندر. [بیضاوینک تصریح یلیدیکی اوزره مکالمه الهیه نیک بونوعی مشافهه صورتیله اولهجنی کبی غائبانه طرزده دخی اوله بیلیر. حضرت موسایک مظهر بیورلدینی مکالمه بونوعدن اولدیغنی تقدیرده غائبانه قسمندن اولور. لیلله معراجده رسول اکرم افندیغز حضرت تلیرینه رؤیه الله اثبات ایدن علمای کرامه کوره مکالمه واقعه قسم اولده داخل اولور.]